

MANIFIESTO_L'ESPERIT DE L'ARBRE

La primera llar, un arbre; el primer temple, una arbreda; la primera ciutat, un bosc.

L'Arbre Còsmic, l'Arbre de la Vida o del Coneixement, aquell que té les seves arrels al Cel i els seus fruits a la Terra, és l'arcà ancestral que ens transmeten els clàssics, el fetitxe que agermana Natura creadora i Ciutat humanitzada. En un sentit mite-poètic, l'Univers és Arbre.

Per què roman tan arrelada en les velles cultures del món aquesta creença sobre l'arbre sagrat primordial i per què, també ara, es perfila com tan necessària? Fins i tot Darwin emprà aquest arquetip en el concepte del context evolutiu com a base d'una descendència comuna a *l'Origen de l'evolució de les espècies*.

És possible que l'horror a la immensitat de les forces tel·lúriques del cosmos, la por a la mort, fes que l'ésser humà busqués refugi en un ens capaç d'identificar-ho i abastar-ho tot. I potser sigui la consciència de supervivència la que ens mou avui a combatre aquest terror amb el millor guardià de que es disposa: l'arbre.

Va ser el passat segle XX quan Andrew Ellicott Douglass, l'amant de la botànica i cèlebre astrònom -algú acostumat a interpretar el cel-, qui va demostrar científicament la relació entre els cicles solars i els anells de creixement vegetal. La disciplina que va inspirar, la Dendrologia, estudia el desenvolupament radial de les plantes llenyoses, els cercles de les quals atresoren les petjades del clima, el seu historial, i són els arxius vivents de "l'oscil·lació del pèndol del temps", en paraules del propi Douglass. Una memòria viva.

Resulta sorprenent i en certa manera commovedora per la seva vinculació amb les creences del passat, l'afirmació del Premi Nobel de Física, Richard Feynman, qui a *La incertesa del coneixement* resol que la substància de l'arbre surt de l'aire: "La gent mira un arbre i creu que surt de la terra, però si preguntes d'on ve la seva substància ... els arbres sorgeixen de l'aire! La substància de l'arbre és el carboni, que prové de l'aire; el carboni allunya l'oxigen i es combina amb l'aigua que ve de la terra que ha absorbit la pluja (...)"

No ha canviat res. Què premonitòria la vella càbala de l'Arbre! L'ésser més gran i més antic que existeix viu, que és oracle, que migra generós amb la cultura, que és aliment, és aire... que representa el Cosmos, la totalitat... i resultarà que per salvar-nos hauríem de ser tots com Dafne, la nimfa: transformar-nos en arbredes en ser assetjats pels déus obscurs. *Som de la mateixa sang tu i jo!*

"L'arbre neix de l'ànima del Món", va dir Pitàgores. L'arbre es troba en l'origen. Està en nosaltres, en aquest espai poètic en que la seva ombra és germen d'un cau, d'una habitació; i està més enllà, en el sostre de la casa, a la seva escala, o a la porta, al llit i a l'armari, fins i tot en la paraula, la paraula transmesa pel paper i el llibre...; sempre l'arbre com a essència que acobla la nostra mateixa essència immemorial, com a naturalesa i com a vida.

L'Era del Antropocè, la nostra, la de la major transformació del medi natural per causes humanes, ho és tant en sentit negatiu com en sentit positiu. D'aquí el desafiament. D'aquí

aquest manifest sobre la matèria primera: no només per salvar les selves, no només per preservar els boscos, no només per la cura dels arbres, sinó com a principi, com a defensa, com a regeneració, com a present i com a futur, *“plantar, plantar, plantar!”*